

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА В УКРАЇНІ

***Суворов І.О., студент*,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка***

Останнім часом навколо питання чи варто займатися органічним землеробством розпалюється дуже багато спорів. Є як прихильники, так і противники органічного землеробства. Але навіть і серед прихильників, деякі, в своїх судженнях, спираються на застарілі поняття, по суті хибні, а тому їх висновки далекі від істини. Тому, перш за все, потрібно розібратися, що все ж таки представляє собою органічне землеробство.

Основна ідея органічного землеробства є досить простою і передбачає, фактично, повернення до першоджерел ведення сільського господарства, а саме — мінімальний обробіток ґрунту й повна відмова від застосування агрохімікатів та мінеральних добрив. Це сприяє підвищенню природної біологічної активності у ґрунті, відновленню балансу поживних речовин, підсилюються відновлювальні властивості, нормалізується робота живих організмів, відбувається зростання вмісту гумусу і, як результат — підвищення врожайності сільськогосподарських культур [1]. Проте варто зауважити, що процес цей тривалий і очікувати швидкі результати не слід. А результатом слугуватиме отримання екологічно чистої продукції, якої так не вистачає в сучасному технократичному суспільстві.

Але ця тенденція, в світовій практиці, поступово змінюється. І простежуються ці зміни в тому, що ідея екологічного землеробства є популярною у багатьох країнах світу, зокрема у Західній Європі, а крім того й прибутковою, оскільки коштує стандартизована екологічно чиста продукція значно дорожче звичайної через чималий попит на неї. З кожним роком виробництвом цієї продукції починають займатися дедалі більше країн, у тому числі й такі відомі за обсягом виробництва генномодифікованої продукції, як США та Польща [2].

Органічне землеробство найбільш поширене в США. Воно ґрунтується на повній відмові від засобів хімізації землеробства. Європейський різновид органічної системи дає змогу використовувати

* Науковий керівник – Бобловський О.Ю., доцент

компости, кісткове борошно, “сірі” породи (доломіт, глауконітовий пісок, крейду, вапно, польовий шпат).

У Франції розроблено основи біологічного землеробства, названі на честь автора “система Лемер-Буше” згідно з якими дозволено використовувати лише органічні добрива та окремі нетоксичні препарати (ефірні олії, порошки, настої з водоростей та деяких рослин).

У Швеції та Швейцарії поширена органно біологічна система землеробства, в основу якої покладено принцип створення родючості ґрунту за рахунок мікробіологічної діяльності. З добрив використовують тільки органічні (гній, сидерати) та деякі повільно діючі мінеральні добрива (томасшлак, базальтовий шпал) [3].

Безперечно, розвиток альтернативних систем сільського господарства не повинен і не може обмежуватися заміною традиційних ресурсів чи технологій нетрадиційними. Аналіз діючих альтернативних систем показує, що, крім факторів екологічної безпеки та рівня виробничих витрат, слід враховувати соціальні і правові аспекти, маркетинг, контроль якості, державну підтримку і т.д. Вибираючи систему землеробства, не можна допускати зниження врожайності й погіршення якості сільськогосподарської продукції, адже біологізація не завжди забезпечує високі їх показники [2].

Серед причин по яким органічне землеробство, для України, є вкрай необхідним, можна виділити наступні:

— по-перше, це катастрофічний стан українських ґрунтів. Сьогодні в українських чорноземах вміст гумусу в 4 - 5 разів менший ніж це було на початку 20-го століття. За таких умов сільське господарство автоматично потрапляє в тотальну залежність від машинних та хімічних технологій. Відтак, виникає хронічний диспаритет цін на промислову та сільськогосподарську продукцію, який веде до штучної збитковості та залежності АПК;

— по-друге, спроби відродити індустріальну модель АПК автоматично посилюють енергозалежність галузі та української економіки. Відродження екстенсивних індустріальних моделей розвитку АПК призводить до подальшої деградації ґрунтів.

Відтак, для того, щоб подолати замкнене коло технологічної та енергетичної залежності, зупинити подальшу деградацію землі як базового фактору продуктивності в АПК, потрібна зміна моделі розвитку сільського господарства в Україні. Фактично перед Україною стоїть двосдине завдання переходу:

1. Від індустріального АПК до моделі органічного землеробства.
2. Від „хімічно-допінгової” продуктивності до відродження природної біопродуктивності ґрунтів.

Розвиток органічного виробництва — проблема загальнодержавна. Тільки далекоглядна державна політика у сфері аграрного сектору, а також розвитку споживчого ринку здатна забезпечити функціонування цих галузей економіки України.

Перехід до екологічного сільського господарства вкрай необхідний Україні. Це сприятиме розвитку екологічно чистої продукції, оздоровленню нації, а також дасть Україні можливість зайняти достойну нішу у виробництві та реалізації екологічно чистої продукції на ринках Європи й світу.

Література.

1. Патица В.П., Соломаха В.А. Перспективи використання, збереження та відновлення агробіорізноманіття України. / В.П. Патица, В.А. Соломаха - К.; ХімДжест, 2003. - С. 256.

2. Скальський В.В. Органічне землеробство: Проблеми та перспективи / В.В. Скальський. // Економіка АПК, 2010, №4, - С.48-53.

3. Грідін О.В. Про вдосконалення систем землеробства: матеріали міжнародної науково-практичної конференції молодих учених, аспірантів, магістрів, та студентів [«Інтенсифікація і сталий розвиток сільськогосподарського виробництва»], (м. Харків, 11-12 квітня 2006 року) / Міністерство аграрної політики України, Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва. – Х.: ХНАУ. – 2006. – С. 65-66.

4. Яценко О.М., Завадська Ю.С. Світовий ринок органічної продукції: сучасний стан і перспективи розвитку / О.М. Яценко, Ю.С. Завадська // Екологічні, технічні та соціально-економічні аспекти ефективного використання матеріально-технічної бази АПК: Матеріали міжнар. наук.-практич. форуму, 17-18 верес. 2008 р. - Львів нац. агроуніверситет, 2008. - С. 271-278.

РИНКОВО-ПІДПРИЄМНИЦЬКА ТРАНСФОРМАЦІЯ МОДЕЛІ ВНУТРІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА СІЛЬСЬКИХ АГЛОМЕРАЦІЙ ХАРКІВЩИНИ В УМОВАХ ЙОГО ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

*Турченко М.М., к.е.н., професор,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

Більше 10 років минуло з часу масового формування у аграрній сфері України підприємств організаційно-правова форма яких формально є безсумнівно ринково-підприємницькою. Але далеко не всі з них спромоглись перейти на режим функціонування,